

МЕХАНІЗМИ ЗАЛУЧЕННЯ ІННОВАЦІЙ В УМОВАХ ДІЯЛЬНОСТІ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

© 2017 КУЗЬМІН О. Є., КРЕВС В. Є., ЯСТРУБЬСЬКИЙ М. Я.

УДК 378:336(477)

Кузьмін О. Є., Кревс В. Є., Яструбський М. Я.

Механізми залучення інновацій в умовах діяльності вищих навчальних закладів

Розглянуто механізми залучення інновацій в умовах діяльності вищих навчальних закладів. Охарактеризовано особливості освітніх інновацій, які впливають з іманентної природи галузі. Зосереджено увагу на прикладному аспекті освітніх інновацій, на необхідності оперативної адаптації вищої освіти сьогодення до нових суспільних реалій, цивілізаційних викликів, врахування тенденцій і перспектив розвитку людства. Розглянуто стан запровадження освітніх інновацій у провідних європейських країнах і США, їх зорієнтованість на запровадження й популяризацію електронного навчання, яке сформувало потужний ринок із притаманними йому характеристиками. Підкреслено, що зростання популярності електронних шкіл призвело до глобальних змін у навчальних системах багатьох країн світу. Розглянуто ситуацію популяризації електронного навчання в Китаї, Африці. Наголошено на тенденції розвитку е-навчання, яке в перспективі повинно забезпечити безперервну освіту впродовж усього життя. Розглянуто стан запровадження освітніх інновацій в системі вищої школи України. Окреслено перспективи інноваційних процесів в освітній галузі та зазначено перспективні напрямки залучення освітніх інновацій.

Ключові слова: освітня інновація, електронне навчання, вища школа, корпоративне навчання, якість освіти, державне регулювання, затребуваність, адаптивність.

Рис.: 1. Бібл.: 16.

Кузьмін Олег Євгенович – доктор економічних наук, професор, директор Навчально-наукового інституту економіки і менеджменту Національного університету «Львівська політехніка» (вул. Степана Бандери, 12, Львів, 79013, Україна)

E-mail: oleh.y.kuzmin@lpnu.ua

Кревс Віктор Євгенович – кандидат фізико-математичних наук, завідувач підготовчого відділення для іноземних громадян, Львівський національний університет ім. І. Франка (вул. Університетська, 1, Львів, 79000, Україна)

E-mail: viktor.krevs@gmail.com

Яструбський Михайло Ярославович – кандидат економічних наук, доцент, кафедра обліку та аналізу, Національний університет «Львівська політехніка» (вул. Степана Бандери, 12, Львів, 79013, Україна)

E-mail: mypolynet@rambler.ru

УДК 378:336(477)

UDC 378:336(477)

Кузьмин О. Е., Кревс В. Е., Яструбский М. Я. Механизмы привлечения инноваций в условиях деятельности высших учебных заведений

Kuzmin O. Ye., Krevs V. Ye., Yastrubskyy M. Ya. Mechanisms of Attracting Investments within the Activity of Higher Educational Institutions

Рассмотрены механизмы привлечения инноваций в условиях деятельности высших учебных заведений. Охарактеризованы особенности образовательных инноваций, вытекающих из имманентной природы отрасли. Сосредоточено внимание на прикладном аспекте образовательных инноваций, на необходимости оперативной адаптации высшего образования настоящего времени к новым общественным реалиям, цивилизационным вызовам, учета тенденций и перспектив развития человечества. Рассмотрено состояние внедрения образовательных инноваций в ведущих европейских странах и США, их ориентированность на внедрение и популяризацию электронного обучения, которое сформировало мощный рынок с присущими ему характеристиками. Подчеркнуто, что рост популярности электронных школ привел к глобальным изменениям в учебных системах многих стран мира. Рассмотрена ситуация популяризации электронного обучения в Китае, Африке. Отмечены тенденции развития электронного обучения, которое в перспективе должно обеспечить непрерывное образование на протяжении всей жизни. Рассмотрено состояние внедрения образовательных инноваций в системе высшей школы Украины. Обозначены перспективы инновационных процессов в сфере образования, и указаны перспективные направления привлечения образовательных инноваций.

Ключевые слова: образовательная инновация, электронное обучение, высшая школа, корпоративное обучение, качество образования, государственное регулирование, востребованность, адаптивность.

Рис.: 1. Библ.: 16.

Mechanisms of attracting innovations within the activity of higher educational institutions are considered. Features of educational innovations arising from the immanent nature of the sector are characterized. The attention is focused on the applied aspect of educational innovations. The emphasis is placed on the need for rapid adaptation of higher education of the present time to new social realities, civilizational challenges, giving consideration to trends and prospects for human development. The state of introduction of educational innovations in leading European countries and the USA, their orientation to the introduction and promotion of e-learning that has formed a powerful market with characteristics inherent in it is considered. It is pointed up that the growth of the popularity of e-schools has led to global changes in educational systems of many countries of the world. The situation of the popularization of e-learning in China and Africa is studied. There identified trends in the development of e-learning that in the long term should ensure continuous education throughout life. The state of introduction of educational innovations in the system of the higher school of Ukraine is described. The prospects of innovative processes in the sphere of education are outlined, and promising directions of attracting educational innovations are indicated.

Keywords: educational innovation, e-learning, higher education, corporate training, quality of education, state regulation, demand, adaptability.

Fig.: 1. Bibl.: 16.

Kuzmin Oleh Ye. – Doctor of Sciences (Economics), Professor, Director, Scientific-Educational Institute of Economics and Management of the Lviv Polytechnic National University (12 Stepana Bandery Str., Lviv, 79013, Ukraine)

Кузьмин Олег Евгеньевич – доктор економічних наук, професор, директор Учебно-научного института экономики и менеджмента Национального университета «Львовская политехника» (ул. Степана Бандеры, 12, Львов, 79013, Україна)

E-mail: oleh.y.kuzmin@lpnu.ua

Кревс Виктор Евгеньевич – кандидат фізико-математических наук, заведуючий підготовительним відділенням для іноземних громадян, Львівський національний університет імені І. Франко (ул. Університетська, 1, Львов, 79000, Україна)

E-mail: viktor.krevs@gmail.com

Яструбський Михайл Ярославович – кандидат економічних наук, доцент, кафедра учета и анализа, Национальный университет «Львовская политехника» (ул. Степана Бандеры, 12, Львов, 79013, Україна)

E-mail: mypolynet@rambler.ru

E-mail: oleh.y.kuzmin@lpnu.ua

Krevs Victor Ye. – Candidate of Sciences (Physics and Mathematics), Head of Preparatory Department for Foreign Citizens, Ivan Franko National University of Lviv (1 Universytetska Str., Lviv, 79000, Ukraine)

E-mail: viktor.krevs@gmail.com

Yastrubskyy Mykhailo Ya. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor, Department of Accounting and Analysis, National University «Lviv Polytechnic» (12 Stepana Bandery Str., Lviv, 79013, Ukraine)

E-mail: mypolynet@rambler.ru

Постановка проблеми. Освітня діяльність початку ХХІ століття стала однією з центральних у плані запровадження нововведень і реформування. Динамічність суспільних перетворень, глобалізаційні процеси, інші цивілізаційні виклики ставлять перед освітою якісно нові задачі. Бурхливі зміни в інформатизації суспільства ставлять вимогу оновлення інформаційно-освітнього середовища, форм і методів навчання. Вища школа покликана вирішити одне з основних завдань інформаційного суспільства – його освіченість. Класична система вищої школи не справляється з викликами часу, оскільки не розрахована на масовість охоплюваного контингенту, а скоріше – на відібрану його частину. Виникає потреба запровадження інноваційних освітніх форм, які дозволяють забезпечити масовість вищої освіти, зробивши її доступною для загалу в результаті здешевлення освітніх послуг. Прикладом таких освітніх інновацій є запровадження системи електронного навчання. Саме питанням методів залучення освітніх інновацій у вищих школах присвячене наше дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Запровадження в навчальний процес ВНЗ інноваційних технологій є однією з актуальних проблем, які необхідно вирішувати без зволікань. Саме тому проблематиці освітніх інновацій присвячено в останній час велику кількість досліджень і публікацій. Однак завдання інноваційного розвитку виходить за рамки окремо взятого об'єкта та потребує державного врегулювання. З огляду на це, коло дослідників включає в себе не лише науковців, а й державних і громадських діячів, політиків, всіх небайдужих до майбутнього своєї Батьківщини. Загальні питання розвитку інноваційних процесів в освіті досліджені В. Г. Кременем [1], Л. І. Назаровою [2] та ін. У роботах дослідників обґрунтовано теоретичні положення освітніх інновацій, розкрито основні поняття інновації, інноваційного процесу, розроблено структуру інноваційного процесу, запропоновано схему етапів запровадження інновацій. Водночас, розглядаючи означене питання, дослідники часто обмежуються вивченням педагогічних інновацій (Д. С. Мазоха, Н. І. Опанасенко, І. М. Дичківська) [3], інноваційних процесів (Н. В. Якса), інших теоретичних складових освітньої інноватики. Виникає потреба у дослідженні механізмів залучення інновацій, особливо в умовах діяльності вищих навчальних закладів сьогодення.

Метою проведеного дослідження є висвітлення досвіду впровадження освітніх інновацій у країнах із розвинутою і перспективною освітньою системою та розроблення пропозицій у питаннях вибору шляху інноваційного розвитку в українській системі вищої школи.

Виклад матеріалу. Інноваційні процеси у сфері освіти набувають все більшої масштабності. Правові, економічні й організаційні засади державного регулювання інноваційної діяльності в Україні визначає Закон України «Про інноваційну діяльність». У документі наведено визначення інновації як новостворених (застосованих) і (або) вдосконалених конкурентоздатних технологій, продукції чи послуг, а також організаційно-технічних рішень виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери [4]. Інноваціям в освіті притаманні особливості, викликані іманентною природою галузі. Перш за все, їх специфіка полягає в тому, що, зберігаючи характерні риси інноваційних процесів, освітні нововведення відрізняються від аналогічних процесів в інших сферах об'єктом впливу інновацій і предметом діяльності, які пов'язані із особистістю учня та вчителя [5].

Незважаючи на численні дослідження означеної проблематики, загально визнане трактування понятійної категорії «освітня інновація» дотепер не використовується. Натомість є ціла низка авторських трактувань, найбільш лаконічне з яких характеризує інноваційний процес в освіті як сукупність послідовних, цілеспрямованих дій, спрямованих на її оновлення [6].

У своєму дослідженні ми не будемо заглиблюватись у природу освітніх інновацій, їх сутнісні ознаки, джерела, а зосередимо увагу на прикладному аспекті. Аналіз вітчизняного та зарубіжного досвіду впровадження інновацій в освітній сфері показав їх неабияку затребуваність, перспективність, популярність серед споживачів освітніх послуг.

Сучасна вища школа включає інноваційні процеси як активну освітню складову. Така ситуація вмотивована необхідністю адаптації до глобалізаційних перетворень, полікультурних тенденцій, екологічних проблем у світовому масштабі. Інноваційні процеси проникають у всі складові системи вищої освіти, оновлюючи її зміст, технології навчання, способи оцінювання навчальних досягнень, ме-

тоди управління, фінансове забезпечення тощо. До переліку першочергових вимог у плані розвитку вищої освіти на цьому етапі входить запровадження прогресивних форм організації навчально-виховного процесу, що передбачає використання новітніх інформаційних і освітніх технологій, адаптацію інноваційних методів навчання.

Варто зазначити, що інновації в освіті пов'язані, перш за все, з інтеграцією знань і форм соціального буття, перебігом загальних процесів у суспільстві. Освіта зобов'язана оперативнo й адекватно реагувати на нові суспільні реалії, цивілізаційні виклики, враховуючи тенденції та перспективи розвитку людства, особливості національного буття народу. Її відставання від темпів цивілізаційного розвитку, соціальних вимог породжує загрозу витіснення з ринку освітянських послуг, який все більше інтернаціоналізується. Швидкий цифровий розвиток багатофакторно впливає на перебіг життя людей. ХХІ століття характерне неабиякою динамічністю. Зазнали змін способи спілкування, купівлі, розрахунків, змінилися форми навчання. Все більшої популярності набуває онлайн-навчання. В різних країнах рівень популяризації електронного навчання має різний прояв. Неоднозначним є також ставлення до такої освітньої форми. Адепти класичних форм посилаються на світлі науки й освіти минулого. Адаже за умов поглинання цією формою навчання традиційної нівелюється соціальний аспект освітнього процесу, особливо вищої школи, в той час як видатний вчений і науковий діяч В. Вернадський приділяв особливу увагу велетенському життю, яке кипіло серед студентів, називаючи його «духовним звільненням» [7]. У той же час реалії сьогодення заставляють дещо по-іншому глянути на форми, методи, способи навчання, якщо виходити з позицій його результативності.

Щоб не бути голосливим, звернемось до досвіду країн, освітня система яких утримує пальмову гілку першості, порівнявши з тими, що претендують на світове лідерство, підтверджуючи свої амбітні плани реальними досягненнями.

Згідно з даними агентства стратегічного консалтингу – Roland Berger Strategy Consultants, в Європі зареєстровано близько 3000 компаній, що займаються наданням послуг на ринку E-learning. Середньорічний приріст ринку електронного навчання за 2011–2014 рр. становив 13 %. За прогнозними оцінками означений показник до 2018 р. зросте вдвічі. Водночас весь ринок електронного навчання США, включаючи корпоративне, на сьогодні становить \$91 млрд. Західні провайдери онлайн-навчання вже видають повноцінні дипломи Гарвардського університету студентам дистанційних відділень.

Якщо у 2005 р. світові венчурні інвестиції в E-learning становили 52 млн доларів, то вже у 2012 р. їх розмір зріс більш як у 20 разів, склавши \$1 100 млн. При цьому 60 % всіх інвестицій в дистанційне навчання у світовому масштабі припадає на США. У 2011 р. компаніями всього світу було витрачено на E-learning \$210 млрд, 20 % з яких припадало на корпоративне електронне навчання. У цьому ж році 51 % всіх компаній Європи включали онлайн-підрозділи для навчання своїх працівників, більше 50 % працівників на цих підприємствах навчалися саме дистанційно [8].

Стрімкий розвиток ринку е-навчання за останнє десятиліття здійснює справжню революцію, успішно конкуруючи з класичною вищою освітою, охоплюючи корпоративне

навчання. Розвиток країн Азійського континенту здебільшого залежить від популяризації саме цієї форми навчання. Збільшення популярності електронних шкіл призвело до головних змін у навчальній системі Китаю. Хоча учбові онлайн-постачальники були присутні у країні ще у 1998 р., однак ринок дійсно вибухнув у 2011–2013 рр. Електронне навчання широко реалізується в галузі освіти для подолання проблем, пов'язаних з фізичним відвідуванням. Починаючи з 2004 р. масштаб ринку електронного навчання країни характеризується стійким зростанням із приблизним темпом середнього приросту в 20 %. Кожен день у країні появляється близько 2,6 школи електронного навчання, в результаті ринок продажу електронного навчання зріс з 500 інституцій у 2012 р. до більш як 4200 – у 2016 р. [9]. Тільки у 2013 р. в Китаї відкрилися понад 1000 нових освітніх бізнес-онлайн-компаній. Потенціал Китайського освітнього ринку становить \$48,3 млрд, велика частина з якого належить саме електронному навчанню.

Ринок е-навчання в Китаї може бути поділений на три сектори: корпоративне, вивчення мови та професійне навчання з метою отримання вищої освіти. На рис. 1 наведено діаграму, що ілюструє співвідношення цих складових і динаміку обсягів ринку електронного навчання.

За період з 2004–2012 рр. рівень онлайн-навчання в Китаї зріс більш як у чотири рази. В результаті сукупний ринковий дохід від надання послуг із е-навчання у 2012 р. становив 64,6 млрд китайських юанів, що еквівалентне \$10,4 млрд. За вказаний період було зареєстровано 1095 тисяч нових онлайн-курсів, а на курсах університетського електронного навчання зареєстровано 1270 тисяч нових студентів. Щоб отримати свідоцтво про рівень вищої онлайн освіти, студенти повинні здати іспити. Багато університетів, включаючи Пекінський Університет і Університет Цінхуа (Tsing Hua), забезпечують такий вид курсів для навчання Китайського населення. Значне підвищення обсягів наданих послуг відбулося також у секторах корпоративного е-навчання та вивчення мови. Варто зазначити, що онлайн-освіта відносно дешева порівняно з традиційною освітою, що робить її придатнішою і доступнішою для усіх верств суспільства.

Удосконалення електронного навчання зробило можливим те, що люди можуть вивчати будь-яку тему, яка їм подобається, байдуже, скільки їм років, де вони живуть або що вони роблять. З позицій постачальників е-навчання, онлайн-навчання допомагає вирішувати проблему часу і вільного місця. Завдяки навчальним онлайн-відео установи можуть мати більший прибуток, адже не потрібна оренда навчальних приміщень і наймання на роботу викладачів. Для більшості Китайських громадян е-навчання сьогодні дорівнює електронним тренуванням. Працівники підприємств віддають перевагу комп'ютерному навчанню замість тільки прислухатися до інструкцій і порад старших колег. Означена тенденція в майбутньому може стати символом підприємства, яке має дух безперервного удосконалення впродовж його комерційного життя.

Варто зазначити, що освіта загалом дуже цінується в Китаї. В переліку витратних статей сімейного бюджету витрати на освіту відносять до пріоритетних, займаючи третю позицію після витрат на проживання і медичне обслуговування. Велика частина цих учбових грошей зараз

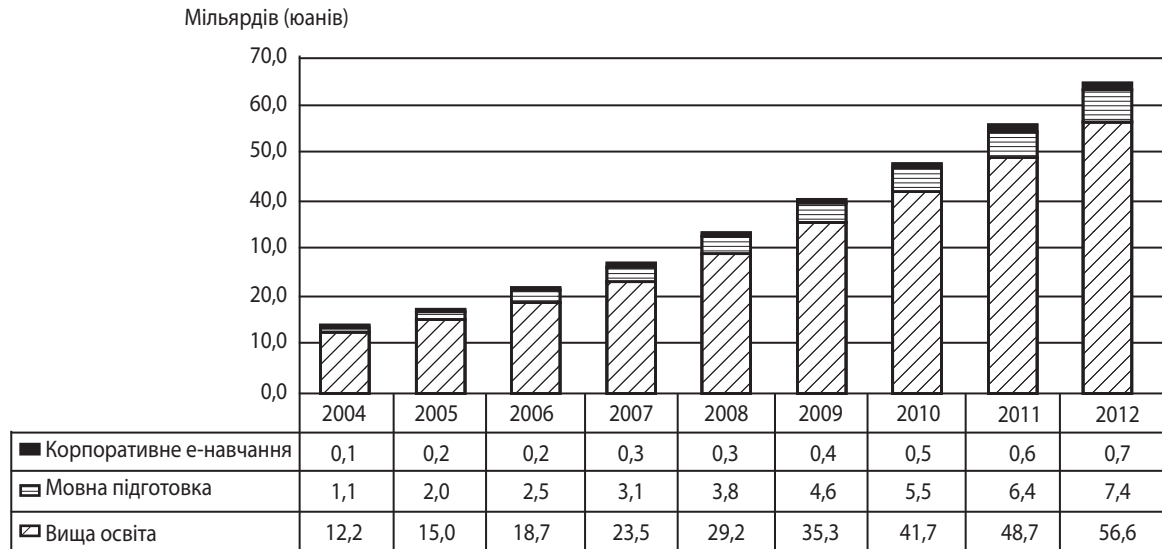

Рис. 1. Ринок електронного навчання Китаю за період 2004–2012 рр. [10]

припадає саме на цифрову освіту. Якщо на початок 2004 р. середня величина витрат резидентів Китаю на освіту становила 1012 китайських юанів (\$163), або 7,4 % сімейних витрат, то вже у 2013 р. цей показник зріс до 2563 китайських юанів (\$413).

У країні налічується понад 649 млн онлайн-користувачів, що більш як удвічі перевищує кількість населення США. 80 % (557 млн) цих користувачів під'єднуються до Інтернету, використовуючи смартфони та планшети. На кінець 2014 р. кількість освітніх додатків у Китаї досягла 70000, що складає 10 % усіх додатків [11].

Кількість людей, що навчалися у 2014 р. в Китаї онлайн, становила 77,97 млн осіб. За оцінками експертів популярність онлайн-освіти в Китаї ще не досягла свого піку. В перспективі очікується щорічне зростання ринку е-навчання на 15 %. Майбутнє десятиліття буде дуже важливим для бізнесу електронного навчання Китаю [9].

Однак це не спонтанний, а керований процес. Уряд Китаю на макrorівні розглядає е-навчання як найважливіший інструмент у процесі реалізації проекту модернізації китайського суспільства. З цією метою Міністерство фінансів Китайської Народної Республіки щорічно субсидує декілька мільйонів юанів у малі та середні підприємства й університети для популяризації використання е-навчання. Це допомагає підвищити обізнаність про переваги Інтернет-освіти. Такі інтернет-гіганти, як Baidu (китайський: 百度), Netease (китайський: 网易) та інші запустили свої власні веб-сайти з безкоштовним доступом до курсів для користувачів Інтернету, щоб кожен міг вибрати навчальний курс відповідно до своїх потреб. Ця тенденція відкриває більше можливостей для галузі електронного навчання в Китаї.

Ринок е-навчання працює в правовому полі і регулюється на державному рівні, завдяки чому вдається досягнути його функціонування й розвитку у правильному прогнозованому напрямку. Це спонукає до його використання тих, хто не наважувався ще спробувати методи електронного навчання.

Однією з основних причин популяризації й стрімкого зростання е-навчання є можливість включення певних сегментів ринку, які зазвичай не обслуговувалися в секторі вищої освіти. Електронне навчання розширює географію охоплення традиційних вищих навчальних закладів.

Звернемо свою увагу на стан і перспективи освітніх інновацій у вищій школі України. Варто зазначити, що статистичний збірник «Наукова та інноваційна діяльність України» за 2016 р., підготовлений Державною службою статистики України, замовчує про освітню інновацію. Однак це не означає, що у нашій країні в цьому відношенні повна бездіяльність. В якості пілотного запущений проект «Prometheus» – громадський проект масових відкритих онлайн-курсів, метою функціонування якого є надання найкращих навчальних можливостей кожному громадянину України на безоплатній основі. В проекті задіяні викладачі кращих ВНЗ України: Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Національного університету «Кієво-Могилянська академія», Львівської ІТ Школи. У вільному доступі проекту: масові відкриті онлайн-курси, онлайн-освіта, інновації в освіті, освіта для кожного, змішані курси. За результатами успішного складання всіх завдань курсу користувач отримує сертифікат про його завершення.

Разом з тим, на рівні окремо взятих рейтингових українських ВНЗ революційних зрушень в питаннях впровадження освітніх інновацій не спостерігається. Так, у програмі розвитку Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна на 2010-2020 роки одним з шляхів розвитку науково-інноваційної діяльності університету вважається участь університету у створенні міжрегіональних, міжвідомчих виробничо-технологічних і науково-технологічних кластерів. Серед завдань науково-освітньої діяльності університету зазначається розвиток інноваційної освітнянської сфери діяльності на основі інтеграції знань, одержаних під час виконання дослідно-конструкторських, науково-дослідних, та інноваційно-підприємницьких робіт з використанням сучасних освітніх технологій [12]. Варто

зазначити, що за результатами оцінювання, проведені Британською компанією Quasquarelli Symonds, згідно з рейтингом 2016/2017 рр. Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна посів 382 місце світового рейтингу, ставши найкращим університетом України [13].

Національний університет «Львівська політехніка» перший серед українських університетів уклав угоду з польськими партнерами про створення багатопрофільного науково-дослідного центру розумних технологій та інтелектуальних мікросхем. Згідно досягнутих домовленостей Центр об'єднуватиме Львівську політехніку й університети Польщі та Німеччини. Співпраця дозволить у рамках консорціуму готувати спільні проекти, а в перспективі розбудувати Дослідний центр передового досвіду [14]. Як бачимо, повідні українські виші роблять акцент на науково-інноваційній діяльності, результат якої в перспективі мав би проявитись у формуванні технопарків, з недовірою оминаючи освітні інновації у формі «e-learning». Зрозуміло, на це є свої пояснення і аргументація, однак означена освітня форма набирає оборотів у вселенському масштабі і в недалекому майбутньому заявить про себе і у нас.

Можна сказати, що в системі вищої школи України робляться перші кроки з впровадження освітніх інновацій в плані електронного навчання. Так, у КНУ імені Тараса Шевченка відкрита і функціонує Школа лідерства та підприємництва, в якій основна увага приділяється розвитку навичок, необхідних для використання інновацій та діяльності з передачі знань у поєднанні з комерціалізацією нових технологій. З метою забезпечення необхідного інноваційного клімату в КНУ імені Тараса Шевченка створений Центр інноваційного підприємництва з робочою назвою «Каліфорнія в Україні», який розпочав роботу в травні 2016 р. У Центрі організуються та проводяться бізнес-курси, курси з програмування, англійської мови, маркетингу та інших дисциплін, що необхідні для побудови успішної кар'єри у сфері комерціалізації знань, ведення технологічного бізнесу, інноваційної діяльності тощо [15]. Подібні структурні утворення організуються й в інших українських ВНЗ, однак про масштабне запровадження й популяризацію освітніх інновацій у вищій школі поки що говорити не приходиться.

Проведений огляд запровадження освітніх інновацій в Україні та за кордоном настановлює на думку про необхідність вироблення якісно нового підходу при виборі шляху інноваційного розвитку в українській освітній системі і її важливої складової – вищої школи. Для досягнення бажаного позитивного результату не потрібно чекати десятиліття, як і сам стан справ не можна вважати безнадійно пропавшим. Приклади сучасних розвинутих освітніх систем у різних країнах світу переконують про реальність перетворень в короткі строки за умов задіяння впливових регуляторних чинників. Яскравим доказом слушності зазначеної позиції є приклад становлення освітньої системи маленької Африканської країни Кот-д'Івуар (колишня назва «Берег Слонової Кості»), де гармонійно спрацювала приватна ініціатива у поєднанні з державною підтримкою. Пан Тієри Н'Доуфу (36 років, батько трьох дітей школярів) протягом двох років створив перший африканський планшет для навчання дітей – Qelasy. Він намагався створити цифровий напалічник школяра, щоб замінити важкий напалічник

школяра з книжками, зошитами тощо. Ідея починання була простою: перевести всю програму навчання країни у цифровий формат разом із аудіо, анімацією і інтерактивністю, щоб діти більше не носили важкі сумки. Він об'єднався з дизайнером і зміг знайти інвесторів для побудови прототипу. Уряд країни підтримав це починання і надав планшети 5000 школярам державних шкіл, а низка приватних шкіл у Кот-д'Івуарі та Марокко запустили пілотні проекти впровадження освітніх інновацій. На цей час фірма Qelasy знаходиться в м. Абіджан – найбільшому місті країни. Вона обладнана останніми технологічними новинками. Школярі дуже задоволені новим планшетом, вартість якого в крамницях становить близько \$232 [16].

Означені процеси запровадження освітніх інновацій в окремих країнах у недалекому майбутньому можуть кардинально змінити підхід до організації освітньої діяльності загалом у вселенському масштабі. Вища школа повинна бути готова до таких перетворень, а для цього необхідно розробляти ефективні механізми залучення освітніх інновацій в умовах діяльності вищих навчальних закладів вже сьогодні. Розгляд досвіду впровадження інновацій в країнах з розвинутою освітньою системою приводить до таких рекомендацій для української системи вищої освіти:

- вивчити питання розширення сфери електронного навчання з метою освоєння ринку;
- визначитись на законодавчому рівні в плані закріплення правомочності такої освітньої форми;
- на рівні Міністерства освіти і науки запровадити механізми залучення освітніх інновацій в умовах діяльності ВНЗ, опираючись на міжнародний досвід і зважаючи на позитивні й побічні сторони такого впровадження.

Висновки. За результатами проведеного дослідження можна зробити такі висновки. Впровадження інновацій в освітній галузі, особливо у вищій школі, є неминучим об'єктивним процесом, продиктованим вимогами часу. В умовах діяльності вищих навчальних закладів необхідно використовувати такі механізми залучення інновацій, які дозволяють розширити сферу пропонованих послуг і приносити віддачу, в тому числі фінансову. Приклади запровадження електронної форми навчання у провідних західних країнах і США, в Китаї, Африці показують, що такий метод є доволі прогресивним і в недалекому майбутньому може конкурувати з класичними формами навчання, особливо у вищій школі.

Досліджувана проблематика є актуальною, затребуваною і потребує подальшого вивчення з метою розроблення прогресивних механізмів залучення інновацій в умовах діяльності вищих навчальних закладів, їх адаптації і повноцінного запровадження в Україні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кремень В. Г. *Філософсько-освітня діяльність: інноваційні аспекти. Становлення і розвиток науково-педагогічних шкіл: проблеми, досвід, перспективи: зб. наук. пр.* 2012. С. 10–26.
2. Назарова Л. И. *Актуальные вопросы развития инновационной образовательной среды вуза. Образование и наука. Известия Уральского отделения РАН.* 2011. № 7. С. 47–55.

3. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: підручник. Київ: Академвидав, 2012. 352 с.

4. Про інноваційну діяльність: Закон України від 04.07.2002 № 40-IV // База даних «Законодавство України»/Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/40-15>

5. Освітня інновація // Сучасна освіта. URL: <http://osvita.ua/school/method/1432/>

6. Педагогіка вищої школи: навч. посіб./за ред. З. Н. Курлянд. Київ: Знання, 2005. 399 с.

7. Вернадський В. И. Отрывки из воспоминаний о А. Н. Краснове // Труды по истории науки в России. М., 1998. С. 323–332.

8. Как у нас, и как у них: российский и западный рынки E-learning как не поддающиеся сравнению. URL: <http://teachbase.ru/blog/elearning/>

9. China's E-Learning Revolution: The 10 Hottest Chinese Online Education Companies of 2016. URL: <http://www.whatsonweibo.com/10-hottest-chinese-online-education-companies-2016/>

10. The rise of E-learning in China. URL: <https://marketingtochina.com/rise-e-learning-china/>

11. ELearning Market Exploding in China. URL: <https://www.learndash.com/elearning-market-exploding-in-china/>

12. Програма розвитку Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна на 2010–2020 роки. URL: <http://www.univer.kharkov.ua/docs/polozhennya/program2010-2020n.pdf>

13. Кузьмін О. Є., Яструбський М. Я. Пріоритетні напрямки фінансування ВНЗ: особливості впливу контингенту іноземних студентів на результативність діяльності. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. 2017, № 862. С. 139–144.

14. Мартин І. Партнерство в міжнародній мережі розумних технологій. *Аудиторія. Освітній студентський тижневик*. 2017. № 20 (2980). С. 3.

15. Звіт ректора КНУ імені Тараса Шевченка Губерсько Л. В. // Київський національний університет імені Тараса Шевченка: офіц. сайт. URL: <http://www.univ.kiev.ua/>

16. How Africa's first education tablet computer was created. URL: <http://www.bbc.com/news/business-29163842>

Dychkivska, I. M. *Innovatsiini pedahohichni tekhnolohii* [Innovative educational technology]. Kyiv: Akademvydav, 2012.

"E-Learning Market Exploding in China" <https://www.learndash.com/elearning-market-exploding-in-china/>

"How Africa's first education tablet computer was created" <http://www.bbc.com/news/business-29163842>

"Kak u nas, i kak u nikh: rossiyskiy i zapadnyy rynki E-learning kak ne poddayushchiesya sravneniyu" [As we do, and how they: Russian and Western markets of E-learning as not comparable]. <http://teachbase.ru/blog/elearning/>

Kremen, V. H. "Filosofsko-osvitiia diialnist: innovatsiini aspekty" [Philosophical-educational activities: innovative aspects]. *Stanovlennia i rozvytok naukovo-pedahohichnykh shkyl: problemy, dosvid, perspektyvy* (2012): 10-26.

Kuzmin, O. Ye., and Yastrubskiy, M. Ya. "Priorytetni napriamky finansuvannia VNZ: osoblyvosti vplyvu kontynhentu inozemnykh studentiv na rezultatyvnist diialnosti" [Priority areas for financing universities: the impact of foreign students on the effectiveness of the activities]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Lvivska politekhnika»*. Serii: Menedzhment ta pidpriemnytstvo v Ukraini: etapy stanovlennia i problemy rozvytku, no. 862 (2017): 139-144.

[Legal Act of Ukraine] (2002). <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/40-15>

Martyn, I. "Partnerstvo v mizhnarodnii merezhi rozumnykh tekhnolohii" [Partnership in international networks smart technology]. *Audytoriia. Osvitnii studentskyi tyzhnevnyk*, no. 20 (2980) (2017): 3-.

Nazarova, L. I. "Aktualnyye voprosy razvitiya innovatsionnoy obrazovatelnoy sredy vuza" [Topical issues of development of innovative educational environment of the University]. *Obrazovaniye i nauka. Izvestiya Uralskogo otdeleniya RAO*, no. 7 (2011): 47-55.

"Osvitiia innovatsiia" [Educational innovation]. *Suchasna osvita*. <http://osvita.ua/school/method/1432/>

"Prohrama rozvytku Kharkivskoho natsionalnoho universytetu imeni V. N. Karazina na 2010-2020 roky" [The program of development of Kharkiv national University named after V. N. Karazin 2010-2020]. <http://www.univer.kharkov.ua/docs/polozhennya/program2010-2020n.pdf>

Pedahohika vyshchoi shkoly [Pedagogy of higher education]. Kyiv: Znannia, 2005.

"The rise of E-learning in China" <https://marketingtochina.com/rise-e-learning-china/>

Vernadskiy, V. I. "Otryvki iz vospominaniy o A. N. Krasnove" [Excerpts from the memoirs of A. N. Krasnov]. In *Trudy po istorii nauki v Rossii*, 323-332. Moscow, 1998.

"Zvit rektora KNU imeni Tarasa Shevchenka Huberskoho L. V." [The report of the rector of KNU named after Taras Shevchenko L. V. Hubersky]. *Kyivskiy natsionalnyi universytet imeni Tarasa Shevchenka: ofits. sait*. <http://www.univ.kiev.ua/>

REFERENCES

"China's E-Learning Revolution: The 10 Hottest Chinese Online Education Companies of 2016" <http://www.whatsonweibo.com/10-hottest-chinese-online-education-companies-2016/>